https://achterderug.nl

B. E. Baljon-Van Houten

De zevende herder

Het is nacht. In huis is alles stil. Alleen de grote hangklok in de huiskamer tik-takt met langzame slagen de minuten weg. De gordijnen zijn opengeschoven en het licht van een straatlantaarn schijnt naar binnen. Het doet de ballen in de kerstboom bij het raam zacht glanzen. Een engeltje met zilveren glinsters op de vleugels hangt aan de punt van een tak. Het is of het regelrecht naar beneden zou kunnen zweven, naar de kerststal onder de boom.
Daar staat, onder een dak van takken, het houten kribje met de kleine figuurtjes eromheen. Kijk, daar gaan de herders. Zes stenen mannetjes achter elkaar. Zes? Nee, het zijn er zéven! Maar die ene ziet er heel anders uit. Hij heeft een mantel van vloeipapier en een dennetakje is zijn staf.
Eigenlijk past hij niet bij de anderen. En tòch . . .
Als hij nu eens plotseling begon te praten, dan zou hij . . . Maar nee, zoiets gebeurt alleen in sprookjes. En wat er op kerstavond met die zevende herder gebeurde is géén sprookje, helemaal niet!

Kerstavond! De hele dag hadden Joost en Jorien zich daarop verheugd! 's Morgens na het ontbijt hadden ze met moeder de kerstboom versierd. Joost mocht de slingers ophangen en Jorien zocht een mooi plaatsje voor de engel, die ze op school had gemaakt.
„Leuk staat het zo, hè moeder? Nu moet het stalletje er eigenlijk óók bij, onder de boom, dat is net echt! Mag ik het opzetten?"
Ze was al op een stoel bij de tafel geklommen en had de doos naar zich toe gehaald. Maar Joost liet onmiddellijk zijn slingers in de steek: „Ik ook, Jorien! Ik doe de herders, geef hier!"

„Nee, blijf d'r af! Ik was het eerste! Moeder, Joost duwt me!"
„Jongens alsjebliéft," riep moeder, „geen gekibbel! Laat die doos staan! Het is allemaal heel teer en ik zou niet graag willen dat er iets kapot ging."
„Nou, laat Joost dan weg gaan; ik ben heus wel voorzichtig!"
„Nee Jorien, dit is iets wat we rustig samen gaan doen en we wachten ermee tot vanavond na het eten."
„Vanavond?" zei de slimme Joost en hij keek moeder hoopvol aan. „Mogen we dan lang opblijven?'
„Wie weet," lachte moeder, „het is tenslotte kerstavond."
„Hoi! Krijgen we dan ook wat lekkers?"
„Hè ja," zei Jorien, „en als alles klaar is doen we de kaarsen aan!"
„Wacht maar af!" had moeder gezegd en als ze dat zei, dan betekende dat altijd iets goeds!
Wachten kan soms lang duren! Het leek of de klok in de kamer die middag nog langzamer tikte dan anders. Jorien, die pas had leren klok-kijken, tuurde voor de zoveelste keer aandachtig naar de wijzers: nog maar kwart voor vier.
Joost lag languit op de grond met de lego-doos. Brokstukken van muren lagen overal verspreid.
Opeens sprong hij op. „Daar is vader! Ik hoor de auto!"
„Vader? Nu al?"
Maar Joost had gelijk. De voordeur ging open en dicht.
„Há, vader!" Joost holde vrolijk de gang in, Jorien achter hem aan.
„Dag jongens," zei vader wat gehaast. „Is moeder in de keuken?" Hij liep meteen door en deed niet eens zijn jas uit. „Willen jullie even in de kamer blijven? Moeder en ik moeten samen praten."

Ze hadden een beetje beteuterd staan kijken. Even later hoorden ze vader weer naar buiten gaan en moeder was bij hen in de kamer gekomen. Ze ging op de bank zitten en haar stem klonk zo vreemd . . .
„Kom eens hier, Jorien, en jij ook, Joost. Ik moet jullie iets zeggen . . . Grootvader in Amsterdam is plotseling erg ziek geworden. Vader kwam het me zojuist vertellen. Grootmoeder heeft gevraagd of we zo gauw mogelijk willen komen. Nee Joost, júllie niet . . . Vader en ik sámen. Gelukkig kan Do komen om op te passen. Vader is haar gaan halen."
Het duurde even voor het goed tot hen doordrong. Grootvader ziek, zo ineens . . . Vader en moeder weg . . .
„M-maar u had toch beloofd . . ." Joosts lip begon verdacht te trillen.
Moeder trok hem naar zich toe. „Ik weet het wel, jochie, het is jammer, maar denk eens aan grootvader. Je bent toch, dacht ik, groot genoeg om dit te begrijpen. En jij?" Moeder streek Joriens verwarde haar uit haar gezicht.
„Kunnen we niet wachten tot u thuiskomt?"
Moeder schudde haar hoofd. „Jullie moeten rustig gaan slapen. Het kan heel laat worden. Zul je een grote dochter zijn?"
Toen was Do, de oppas, binnengekomen en voor ze het wisten waren vader en moeder vertrokken. De kinderen stonden voor het raam, hun neuzen platgedrukt tegen de ruit, tot ze de achterlichtjes van de auto niet meer konden zien en ze hun toevlucht hadden gezocht in de keuken, bij Do.
Eigenlijk heette ze voluit Juffrouw de Roo. Ze kwam al jarenlang geregeld oppassen. Jorien had haar „Do" genoemd toen ze de r nog niet goed kon zeggen en zo was het altijd gebleven. Die naam paste bij haar: kort en krachtig, maar toch ook met iets heel gezelligs. Ze konden het altijd best samen vinden.
Na het eten had Do de kinderen aan het werk gezet om de lego-stenen op te ruimen, terwijl ze zelf in de keuken stond af te wassen. Ze had wel begrepen waarom Joost en Jorien zo ongewoon stil waren. En dat nu net op kerstavond . . . Ze kon de kinders toch niet zo naar bed laten gaan; er moest iets gebeuren . . .
Verder kwam Do niet met haar gedachten, want op dat moment gebeurde er inderdaad iets! Hevig gestommel in de kamer. Een harde gil. Geschreeuw van Joost en een schelle kijvende stem van Jorien daar boven uit.
Met een klap zette Do een natte pan op het aanrecht en haastte zich naar binnen.
De kinderen stonden als twee kemphanen tegenover elkaar bij de kerstboom. Jorien stopte bliksemsnel haar hand in de zak van haar jurk. Op de grond stond een doos met verkreukelde papieren en slierten houtwol en onder de boom . . . Do fronste haar wenkbrauwen. „Wat is hier gebeurd! Jorien, wat heb je daar in je zak?"
„O . . . niets!"
„Jawel, ik zag het nog net!" Do strekte haar hand uit. „Kom, geen grapjes."
Jorien aarzelde. Toen stopte ze met een vlugge beweging iets in Do's hand: vier brokstukken van een stenen mannetje. „Maar 't is zíjn schuld dat-ie gevallen is!"
„Niet waar!" schreeuwde Joost. „Jij deed vervelend, kàt!"
„Hú . . . jij weet nog niet eens hoe je de herders moet neerzetten."
„En moeder heeft gezegd . . ." Joost barstte in huilen uit. „Ze is vast heel boos en nu is alles even akelig!"
Do keek vragend van de een naar de ander.
„Nou, 't is toch kerstavond," zei Jorien verongelijkt. „En ik kon het bést . . ."
„Waarom moest je zo stiekem die stukken verstoppen, Jorien?"

Jorien schokte met haar schouders en kneep haar lippen op elkaar. Do legde de stukken op de grond, draaide zich zwijgend om en knielde bij de boom.
Daar zat Maria, maar het kribje lag ondersteboven en Jozef stond verloren in het niets te staren. De herders lagen kris-kras op en over elkaar tussen de schapen. 't Leek wel een slagveld.
Langzaam nam Do het kribje op en zette het aan Maria's voeten. Toen pakte ze Jozef en gaf hem een plaats vlak achter Maria. Nu kon je zien wáár hij naar keek.
De kinderen stonden er wat onzeker bij. Ze konden Do's gezicht niet zien. En ze had nog steeds niets gezegd. Ze hield een van de herders in haar handen en bekeek hem aandachtig.
„Joost, kijk eens, dit is zeker een heel oude man, met zijn lange grijze baard. Hij houdt zijn hand boven zijn ogen. En deze hier, met die uitgestrekte arm, waar zou hij zo naar wijzen?"
Joost wreef een paar lastige tranen uit zijn ogen. „M-misschien was er een schaap zoek."
„Dat kan; misschien had hij wel uren lopen zoeken vóór hij het vond; zijn voeten deden er pijn van . . . Maar er is nog iets anders ook. Kijk, die herders zijn allemaal verschillend en toch hebben ze ook iets gelijk!" Al pratend had Do de zes herders één voor één overeind gezet. „Zie je wel, zij kijken allemaal dezelfde kant uit. En ze staan niet, ze lópen alsof ze haast hebben. Wat zou er aan de hand zijn?"

„Ze hadden de engel gezien," kwam plotseling de stem van Jorien, „Kijk maar, daar aan die tak!"
Do keek naar boven. „O, wat een mooie! Heb jij die gemaakt? Een stralende engel . . . ja, zo is het. De herders hebben het licht zien worden, midden in de nacht! Zo licht, dat je er haast niet naar kon kijken . . . en niet alleen in de lucht, het licht kwam heel dichtbij! En toen was het een engel van God, die bij hen stond op de harde grond waar ze zaten. Misschien durfden ze eerst hun ogen niet te geloven, maar ze hoorden ook zijn stem en ze hoorden allemaal hetzelfde: ‚Wees niet bang! Want er zal een grote blijdschap zijn voor iedereen! En de stem van de engel juichte . . . over een kind dat geboren was, voor hèn. ‚De Heiland', zei de engel . . . Weet je wat dat betekent . . .? Hij, die alles heel maakt. Dat is Jezus!"
Do wachtte even en toen ging ze verder: „De herders hoorden, dat ze dit Kind zouden vinden in de stad van David, Bethlehem, niet ver daar vandaan . . . in doeken gewikkeld, in een kribbe. Plotseling was de hemel vòl engelen en de herders hoorden zingen zoals ze nog nooit gehoord hadden! Daarna was het weer donker geworden . . . maar de oude herder was opgestaan en hij zei: ‚is dít het wat God de Heer

altijd heeft beloofd? O, dat ik dat nog mag beleven!' Zie je, hij staat recht op zijn oude benen en hij kijkt in de richting van Bethlehem, met zijn hand boven zijn ogen! En deze man is zijn pijnlijke voeten helemaal vergeten! Hij wijst naar de stad en hij roept: ‚Sta op! We gaan!' Als één man zijn ze opgesprongen. Er is nu maar één ding, dat er op aan komt: dat Kind in Bethlehem. Stel je voor, dat ze het niet zouden vinden . . . Zien jullie het, daar gaan ze!
Wie weet hoe lang ze in de smalle straatjes lopen zoeken en het is donker . . . Ergens staat een deur op een kier. In het licht van een olielampje zien ze een vrouw op een oude strozak; een man staat achter haar; aan hun voeten een voederbak.
De kribbe . . . kan het hier zijn? Aarzelend gaan ze naar binnen. En dan zien ze het Kind in die kribbe, zo klein . . . hulpelozer dan een pasgeboren lam . . ."
„Maar hoe weten ze nu dat het Jezus is?" vroeg Joost.
„Wel, het is immers precies zoals Gods engel gezegd heeft? En Joost, ik geloof ook dat ze voelen dat God heel dichtbij is. Ze zijn er zeker van."
„Ik wou dat ik er bij was geweest," verzuchtte Jorien.
Do raapte de stukken van de zevende herder op en paste ze aan elkaar. „Deze kleine man wilde er óók zo graag bij zijn, Jorien, maar nu kan hij niet . . ."
Jorien kreeg een kleur als vuur. 't Liefst had ze haar gezicht in Do's schoot verstopt.
„We kunnen hem misschien wel lijmen," bedacht Joost.
„Nee," riep Jorien heftig, „dan blijven er altijd barsten en dan kan ik er nooit meer naar kijken! Do? . . . Ik weet iets. Kunnen we niet een nieuwe herder maken? We hebben wel ijzerdraad en dan een lijf van watten met van die reepjes goed er omheen, zo deed Juf op school het ook. En ik heb mooi rood vloeipapier voor zijn mantel. Alleen . . . zijn gezicht is zo moeilijk."
„Een hele nieuwe herder," zei Do langzaam, „daar had ik nog niet aan gedacht. Maar ik geloof dat het een goed idee is! Een herder met barsten past niet bij de kribbe, dan is hij niet echt héél. Maar zó kan hij helemaal opnieuw beginnen! Ik zal jullie helpen. Zoek alle spullen maar gauw bij elkaar!"
Jorien was al opgesprongen, „doet u dan zijn gezicht? Hij moet heel blij kijken!"
In een ommezien lag de tafel bezaaid met lapjes, watten en ijzerdraad, verfpotjes en lijm.
En uit dat alles groeide de nieuwe herder. Ze waren alle drie zo verdiept in hun werk, dat zelfs Do de tijd vergat! Joost had de naalden van een dennetakje geplukt en Do plakte het vast aan het armpje. Dáár stond hij dan, in zijn rode mantel en met een echte knoestige staf in zijn hand!
Voorzichtig zette Do hem op zijn plaats bij de anderen. Ze stonden er samen naar te kijken.
„Do," vroeg Jorien met een klein stemmetje, „wat zal moeder zeggen als ze hem ziet?" Do dacht even na en toen zei ze: „Als jullie morgen àlles vertellen wat er vanavond met deze herder is gebeurd, dan geloof ik, dat moeder hem ook mooi zal vinden, net als wij."
Met die gedachte waren Joost en Jorien allebei rustig gaan slapen.

En nu is het nacht. De grote klok in de kamer slaat vier keer. Bij het stalletje onder de kerstboom staan de herders. Straks wordt het licht buiten; dan is het eerste kerstdag.
Dit verhaal is geen sprookje. Maar àls de zevende herder praten kon . . . wat denk je dan dat hij zou zeggen?